

Preek over Johannes 11

Gemeente,

Opstanding uit de doden, de opwekking van Lazarus, dat klinkt heel spectaculair. Hoe kan een lijk, dat in redelijk vergaande staat van ontbinding verkeert, weer tot leven gewekt worden? Deze vraag zet ik ogenblikkelijk op sterk water, en hij mag in de vitrine van het Museum voor Onbeantwoordbare Vragen. Daar verkeert hij in goed gezelschap van vragen zoals: hoeveel engelen passen er op de punt van een speld? Of: kan God een steen creëren die zo zwaar is dat hij hem zelf niet op kan tillen? De bezoekers van het Museum voor Onbeantwoordbare Vragen komen bijna nooit met vrolijke en opgewekte gezichten het pand uit. We doen het verhaal, de evangelist Johannes en Jezus in het bijzonder onrecht als we ons met deze vraag gaan bezighouden. Het gaat om het verhaal als geheel, om de betekenis van het verhaal, om de verwijzing naar het Koninkrijk van God. En in het wereldbeeld en in de wereld van toen leverde dit verhaal nooit deze vraag op. En daarom gaan we door.

Opstanding uit de doden, de opwekking van Lazarus, dat is een Exodusverhaal. Het boek Exodus vertelt over het Joodse volk dat in het land van de dood, Egypte, leefde. Uitzichtloos, benauwend, volkomen onvrij. En dan een braamstruik, Mozes, een goddelijk woord dat een onuitwisbare indruk gemaakt heeft en zowel veel inspiratie als een zware opdracht bevatte, en de gang naar de vrijheid is begonnen. Er kwamen zware tegenslagen, 10 in getal, maar uiteindelijk mocht het volk opstaan, en naar het nieuwe leven lopen.

Dat thema, dat gegeven kom je op allerlei plaatsen en op allerlei manieren tegen in de geschiedenis van het volk Israël. Ook in de persoon van Jezus, je zou bijna kunnen zeggen: de ideale joodse gelovige. Ook Hij kent de gang door de diepste diepten heen, door de dood en de doodstrijd van het leven heen, naar een nieuw leven. Hij heeft ons voorgedaan.

In het verhaal dat we zojuist gehoord hebben, komt dit in twee lijnen terug. De ene lijn is die van Lazarus, de andere die van Jezus. En die lijnen komen hier samen. Jezus en Lazarus waren goede vrienden. Zijn zussen, Martha en Maria, hadden het daar al over toen ze het bericht naar Jezus sturen: 'Heer, uw vriend is ziek.' En in het gedeelte dat we overgeslagen hebben, staat dat Jezus tegen zijn leerlingen zegt: 'Onze vriend Lazarus is ingeslapen'. En als Jezus eenmaal bij het graf van Lazarus staat, lezen we: 'Jezus weende, Jezus begon ook te huilen, en de Joden zeiden: "Wat heeft hij veel van hem gehouden!"'

De eerste lijn, die van Lazarus, begint dus met de vriendschap met Jezus. Dan wordt hij ernstig ziek, zo erg zelfs dat zijn zussen Jezus laten waarschuwen, maar die komt niet! Lazarus heeft er misschien heel sterk op gehoopt, dat Jezus bij hem zou zijn in zijn laatste uren, op zijn sterfbed. Of misschien ging hij er wel vanuit, dat Jezus hem zou kunnen genezen. En misschien hadden zijn zussen hem dat nog beloofd ook. Maar alles zit tegen, de ziekte wordt erger, en van Jezus geen spoor. En als iedere verandering onmogelijk is, dan komt Jezus pas op de proppen. En de rest hebben we net allemaal gehoord: Lazarus wordt opgewekt.

De tweede lijn, die van Jezus, begint dus met de vriendschap met Lazarus. Hij hoort van diens ziekte, maar Hij doet niets. Ik heb het daar al eerder over gehad, maar het blijft een fascinerend gegeven. Jezus doet niets. Sommigen denken, dat hij expres gewacht heeft tot Lazarus dood was, en anderen denken dat hij, net als bij de bruiloft te Kana, wachtte tot zijn tijd gekomen

was, en je leest ook wel dat Jezus gewacht heeft tot Zijn Vader hem het teken gegeven heeft om tot actie over te gaan. Het kan allemaal waar zijn, het kan allemaal kloppen. Maar hoe je het ook keert of wendt, Jezus zit daar. En ik zie daar ook een vorm van apathie in, niet weten wat je moet doen, teleurgesteld zijn in het leven, teleurgesteld zijn in alles. Hopeloos misschien, ik weet niet precies.

Maar herkenbaar is het, voor ieder van ons denk ik. Ook en juist in deze crisissituatie. Bijna iedereen raakt er op enig moment depri van, en volstrekt begrijpelijk ook nog. Onze 70-plussers zijn tot een soort tweederangsburgers gedegradeerd, en het is onmogelijk om daar iets leuks in te zien. Laat ik daar niet al te diep op ingaan, en mega-dramatisch over gaan doen; iedereen snapt waar ik het over heb. En ik denk, dat Jezus het ook snapt. Uw vriend is ziek en ligt op sterven. Wij kunnen ziek worden, onze samenleving is doortrokken van een onbekende ziekte. Niet om vrolijk van te worden.

Maar Jezus zou Jezus niet zijn, als Hij hier geen kansen voor het Koninkrijk in zou zien. Net als vorige week, bij het verhaal van de blindgeborene, zegt Jezus, dat het hier niet om dit ene individuele geval van genezing van ziekte gaat, maar om een teken van het Koninkrijk te laten zien, en mensen te laten geloven in het leven, in God en in Jezus. En in die zin is het ook wel belangrijk om vast te stellen, dat Jezus geen wonderen verrichten, maar tekenen; signalen, indicaties, aanwijzingen van het Koninkrijk.

En dan gaat Jezus naar Bethanië, en dan komt hij bij het graf van zijn vriend Lazarus, bij het eindstation van het leven, bij de plaats waar alle hoop op vernieuwing of verbetering of verandering zichtbaar en voelbaar tot een definitief einde is gekomen. Het is over, het is uit. Punt uit.

Maar toch! Altijd weer in de geschiedenis van het Joodse volk, in de geschiedenis van de mensheid, in de geschiedenis van Jezus, in onze eigen geschiedenis: Maar toch! Het leven stopt nooit, God houdt nooit op, wij zijn niet onderworpen aan de dood, maar aan het leven. En in het verhaal van Lazarus zien we zonneklaar, dat de fysieke dood niet het einde is. Hoe het er allemaal precies uitziet als ons hart het begeeft, als het kaarsje op is, als de weerstand tegen virussen of tumoren, tegen bacteriën of verstopte aderen verdwenen is, - we weten het niet precies. Maar met de tekenen die Jezus ons heeft laten zien, die we uit de geschiedenis van het Joodse volk kunnen opmaken, die we horen uit de verhalen van de mensen om ons heen, kunnen we niet anders constateren dan dat het leven in Gods naam altijd en tot in der eeuwigheid doorgaat. Hoe onmogelijk het voor ons, westerse mensen in de 21^e eeuw ook is, Lazarus, de doodzieke vriend, de gestorven vriend van Jezus leeft!

Wij zijn allemaal slachtoffer in deze crisistijd. Sommigen van ons zijn een beetje ziek, sommigen zijn positief getest en hebben de ziekte, en iedereen heeft in zijn of haar omgeving wel iemand die besmet is. Maar hoe dan ook, wij lijden allemaal onder deze ziekte. En hoe onmogelijk het ook voor ons lijkt te zijn, ondanks deze ziekte gaat het leven in Gods naam door, ondanks alles.

Jezus zegt dat Lazarus is gestorven, zodat zijn leerlingen tot geloof kunnen komen. Eerder zei hij, bij het verhaal van de blindgeborene, dat Gods werk zichtbaar moet worden in dit verhaal. En dat geldt ook nu. Gods verhaal, het verhaal van de Levende, het verhaal van het leven - daar gaat het om! Lazarus is opgewekt, en we hebben geen idee hoe zijn leven er nadien uit heeft gezien; daar staat niets over beschreven. En wij mogen ons daar aan optrekken. Voor iedereen die de neiging heeft om bij de pakken neer te zitten, voor iedereen die depri wordt van deze situatie, voor ons allemaal als gemeente die niet meer bij elkaar mag komen: wij

mogen ons optrekken aan het verhaal van Lazarus. Zelfs hij kreeg opnieuw levensenergie.

Laten we God danken voor dit soort verhalen. Laten we ons laten inspireren door het verhaal van de opwekking van Lazarus. En laten we uitzien naar het moment dat de lijn van ons verhaal samenvalt met de lijn van het verhaal van Jezus.

Amen.